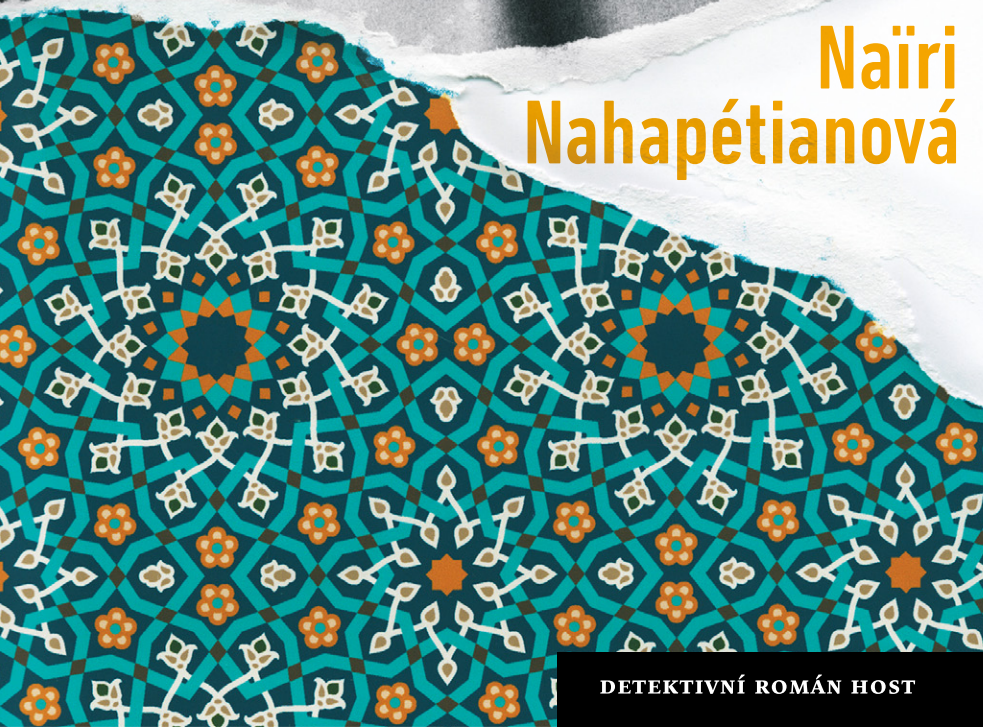

Poslední píseň z Isfahánu

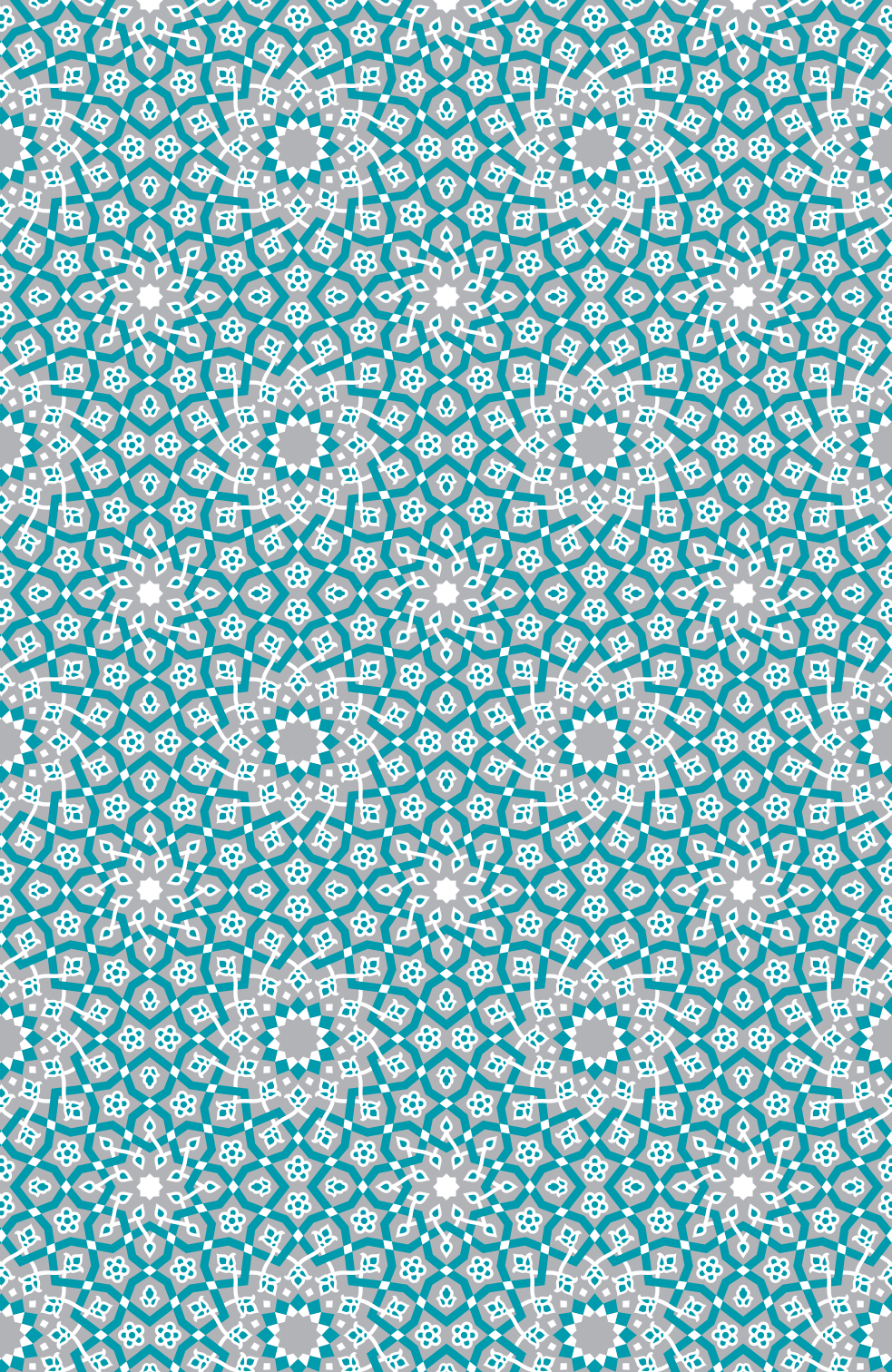

**Naïri
Nahapétianová**

DETEKTIVNÍ ROMÁN HOST

Naïri Nahapétianová
Poslední píseň z Isfahánu

Poslední píseň z Isfahánu

Naïri Nahapétianová

BRNO 2014

Naïri Nahapétian

Dernier refrain à Ispahan

Copyright © Éditions Liana Levi, 2012

Published by arrangement with Literary Agency „Agence de l'Est“

Translation © Petr Christov, 2014

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2014 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-272-6 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-273-3 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-274-0 (Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7491-275-7 (Formát MobiPocket)

Pro Juliette

ČÁST PRVNÍ

1

Šáhova zpěvačka

Když jí přítelkyně navrhla schůzku krátce po půlnoci, Roxana neváhala a vyrazila za ní. Čtyřicet hodin o ní už neměla žádné informace a krátká, lakonická zpráva dávala tušit, že Šádí potřebuje pomoc. Roxana si oblékla šaty, přes sebe přehodila plášť, přes hlavu povinný šátek a vyklouzla ze svého pokoje. Chvíli naslouchala zvukům spícího domu a pak se vydala po schodech dolů. Svým porsche zajela až do slepé uličky u starého divadla. Všimla si, že boční stěna budovy je už skoro zbouraná.

Vychýlená pouliční lampa osvětlovala dřevěné vstupní dveře zahrazené přibitým prknem. Kartony, které dříve zakrývaly okna, teď ležely na zemi u paty sloupů a z jedné zdi zbyla už jen kupa suti. Šádí tady ale nebyla. Roxana se nejprve chvíli procházela před divadlem a pak ji šla hledat. Copak si myslí, že ji takhle umlčí? ptala se sama sebe, když prolézala kolem sutin. Nevědí snad, kdo je?

Roxana, jeden z nejkrásnějších hlasů Orientu! Její písně obletěly svět, na její koncerty chodily miliony lidí. A když jí bylo dvacet, přijal ji před večerí u královny sám Šáh. Den po svém nástupu k moci jí ájatolláh Chomejní

sice zakázal zpívat, ale její poslední písně ještě dodnes znějí v isfahánských taxících. Navzdory cenzuře jsou v tomto městě její desky stále v obchodech. A tak ještě dlouho poté, co opustila Írán, její hlas stále promlouval k jejímu lidu.

Zpěvačka si upravila šátek na hlavě. Brzy ho veřejně sundá. Ten pohyb si dlouze zkoušela před zrcadlem. Jednou rukou si nadzvedla plášť a začala se prodírat sutinami. Jevišťe bylo netknuté, ale sedadla v první řadě ležela převrácená dozadu. Vypadalo to, jako by skrz rozšklebený strop pozorovala nebe, na němž jeřáb se železnými čelistmi čekal na úsvit, aby doboural zbytek budovy.

Co si vůbec myslí? zuřila v duchu Roxana. Je přece slavná zpěvačka, skvělá herečka... Před několika měsíci jí jeden producent v Los Angeles nabídl roli ve svém filmu...

S těmito myšlenkami sestupovala bývalá hvězda íránského popu z jeviště a přitom se jí vybavil smutný pohled její dcery, když se před ní zmínila o Hollywoodu. Udělala chybu, že se do Íránu vrátila? Možná měla žít dál jako dříve a s rodinou se setkávat tu či onde, na Kypru nebo v Istanbulu. To by ale nikdy znovu neviděla Isfahán, kde nyní již měsíc tajně připravuje svůj návrat na scénu. Všechno to přece podnikla proto, aby vystoupila ve městě svého dětství. Ve městě, kde mají ženy zakázáno zpívat na veřejnosti.

Otevřela dveře do zákulisí, zkusila otočit vypínačem. Chodba zůstala ponořená do tmy a strnulého ticha. Roxana nakročila směrem ke studiu, kam nainstalovali soupravu bicích. Zaposlouchala se. Ne, tady nikdo není, usoudila bývalá diva a vrátila se na jeviště.

Zdálo se jí, že zaslechla kroky. Že by to byla Šádí? Konečně! Zpěvačka se rozhlédla po sále. Zdál se jí prázdný. Světlo pouliční lampy dopadalo pouze na obrovské loutky rozvěšené po stěnách.

Na koberci pokrytém silnou vrstvou prachu ležela zvláštní kytice umělých tulipánů.

Zaslechla zasvištění, jako by nocí zaplakal vítr, a v té chvíli dostala tupý úder do týla. V šoku se zhroutila k zemi.

Vzápětí dopadl na její hlavu druhý úder, těžký, kovový. Ústa jí naplnila chuť krve. Ticho prořaly její výkřiky. Někdo ji uslyší... někdo přijde... co si vůbec myslí? vzepřela se ještě naposledy. Brzy jí ale vzpomínka na zašlou slávu už nebyla vůbec nic platná. Roxana měla dojem, že ji zalehla jedna z těch loutek. Pak se její vědomí navždy uzavřelo do nicoty.

Holka se zrzavými vlasy

Když toho večera vešla Mona Širázíová do zdravotnického střediska, měla neblahé tušení, že se brzy přihodí nějaké neštěstí.

Rozhlédla se po čekárně. Nějaký lékař tam tiše diskutoval se sestrou. Sekretářka pracovala za přepážkou a pod plakátem propagujícím kontrolu porodnosti seděla mladá dívka v dlouhém květovaném čádoru a zběsile datlovala do mobilu. Když doktorka zamířila ke své pracovně na konci chodby, dívka ani nezvedla hlavu.

Mona oblékla své kypré tělo do pláště, zakryla si hlavu bílým šátkem a vrátila se do centrální haly, kde se scházely ženy všeho věku, sestry, ošetřovatelky, sekretářky, a povídaly si u samovaru.

„Jak se máš, sestro? Co tvoje záda? Ale jdi, moc to dneska nepřeháněj. Ať tě Bůh za tvou práci odmění...“

Mona roztěkaně odpovídala na obvyklé zdvořilosti a přitom si zkoumavě prohlížela čekárnu. Dívka v květovaném čádoru byla pryč. Doktorka obešla místnost, prohodila pár slov se sekretářkou a vyhlédla ven. Skrz prosklené dveře byly vidět honosné stavby, které se táhly

až do pouště. Zdravotnické středisko se nacházelo na samé periferii Isfahánu, kde kolem shluku továren rostla bez ladu a skladu další městská zástavba.

Venku nikoho neviděla. Vrátila se tedy do své pracovny a přede dveřmi narazila na tu neznámou dívku. Mladinká holčina s baculatou tvářičkou vypadala, že se strašlivě stydí. Formulář, který sekretářka Moně předala, zůstal úplně čistý.

„Nedala jste nám u příjmu žádné informace,“ poznamenala doktorka a nabídla dívce židli. „Nemusíte nám sdělovat své jméno, ale potřebovala bych vědět, jestli jste u nás už někdy byla.“

„Ne, nikdy...“

„A jaký je důvod vaší návštěvy?“

Dívka si sundala čádor, ale stále mlčela. Měla na sobě tradiční kalhoty se širokými nohavicemi a černou tuniku. Zpod šátku jí vykukovaly tmavé kadeře vlasů. Miniaturní růžový mobil měla položený na dosah ruky.

„Mohla byste mi, sestro, povědět, co vás sem přivádí?“ dodala opatrně Mona.

Už tři roky pracovala Mona Šírázíová ve středisku na předměstí Isfahánu nejen jako porodní asistentka, což byla její specializace, ale vykonávala zároveň práci gynekoložky, sociální pracovnice a někdy dokonce i psycholožky. Většina jejích pacientek přicházela z chudých okolních čtvrtí a Mona nejedné z nich pomohla najít práci navzdory majetnickému manželovi či zarputilé tchyni. Často se stávala jejich důvěrníci a nemohla vyrazit ven, aniž by ji neobklopil hlouček žen a nezačaly jí vyprávět o svých životech. Další zase vážily dlouhou

cestu z bohatších čtvrtí města a do ordinace je přiváděly takové důvody jako nutnost vstoupit do manželství jako panna nebo přísné zákony ohledně potratů. Mona v největším utajení pomáhala těm, které islámské právo přivedlo do delikátní situace. Je to také případ dívky, kterou má nyní před sebou?

„Mohla byste se svléknout, abych vás vyšetřila?“

Pacientka odmítavě zavrtěla hlavou.

„Jste v pořádku, slečno?“ zeptala se znepokojeně doktorka.

„Nepřišla jsem na vyšetření. Já nic nepotřebuju... Hledám Šádí.“

„Šádí? Mám dojem, že žádnou Šádí neznám... To je nějaká vaše přítelkyně?“

Někdo zaklepal na dveře. Sekretářka houkla něco o urgentní zprávě a škvírou pode dveřmi dovnitř vstrčila nějaký papír.

Neznámá rychle vstala.

„Spletla jsem se. Už musím jít.“

„Počkejte! Možná vám můžu pomoci. Ta osoba, kterou hledáte, bydlí tady v téhle čtvrti?“

„Ne, byl to omyl. Omlouvám se, že jsem vás obtěžovala.“

„Tady jste v bezpečí, nemusíte mít strach. Tady můžete bez obav mluvit...“

Ale mladá dívka se s čádozem v ruce lehce uklonila na rozloučenou a opustila ordinaci.

Mona si povzdechla a rozložila vzkaz prostrčený pode dveřmi. Darjá Doríová, dcera její přítelkyně Roxany, se jí pokoušela dovolat. Mona zapnula telefon a zavolala

jí, ale zřejmě měla obsazeno. Ještě že národní operátoři alespoň zatím nevypnuli své sítě, aby zabránili opozičním silám organizovat se. Byla snad ona neznámá nějaká zraněná účastnice manifestace, kterou nemocnice na příkaz vlády odmítly ošetřit?

Od počátku nepokojů už Mona přijala mnoho přívrženců opozice. Byly mezi nimi i ženy znásilněné ve věznicích. Takové velmi rychle rozpoznala podle prázdného pohledu již v čekárně. Tahle dívka se v čekárně sice chovala neklidně, ale nezdálo se, že by utrpěla nějaký šok. Že by třeba hledala sestru nebo kamarádku, která zmizela během manifestací?

Doktorka kouřila u otevřeného okna a přemýšlela. Ve dvoře byla na zdi freska zobrazující mučedníka z íránsko-irácké války před polem tulipánů, ze kterých kanula krev.

Mona típla cigaretu a vzala další pacientku, třicátnici s černými linkami pod očima. Farínáz byla místní prostitutka, která si pravidelně chodila pro prezervativy. Svlékla si tuniku, sundala sukni a postupně odhalovala své vytáhlé tělo. Sedla si na vyšetřovací lůžko, pročešávala si vlasy a zapáleně začala vysvětlovat:

„Kdybyste, paní doktorko, věděla... S holkama nemluvíme o ničem jiným: on se vrátil!“

„Hossejní?“ divila se Mona. Domnívala se totiž, že propustili Farínázina pasáka. „Mluvílo se o tom, že se za něj pár lidí přimlouvalo, ale že by ho pustili...“ nechala větu nedokončenou.

Před třemi dny ho zatkla policie, když kousek za městem přebíral třítunovou zásilku opia. Zdálo se, že si

Hossejní za íránsko-irácké války udělal pár přátel v prostředí Revolučních gard. Ale obchod s drogami se v Íránu trestá smrtí...

„Jo ten, tak toho myslím už nikdy neuvidím,“ prohlásila Farínáz. „Ne on, ale ten zabiják se vrátil...“

„Ahmadínežád? Taky jste si všimla, že je bývalý prezident pořád ve funkci?“

„Ale ne, o tom taky nemluví!“

Farínáz si hodila pramen vlasů na snědá ramena a nohy si zasunula pod sebe. Usadila se nahá v téhle pozici, bříško pod pupíkem měla lehce vystouplé, prsa jí trčela vpřed.

„Kdo se teda vrátil?“ zeptala se doktorka.

„Ten sériovej vrah, co trestá ženy za špatnej život. Na starým městě před pár hodinama našli tělo nějaký zpěvačky. Měla díru v lebce a byla uškrcená vlastním šátkem. Prý byla hnusně zohavená, ale policie ji identifikovala. Byla to slavná umělkyně, hvězda ještě z Šáhovejch dob. Její jméno si už nepamatuju, ale moje máma její písničky zbožňovala...“

A Farínáz krásným hlasem zanotovala jednu z nejpopulárnějších melodií zpěvačky Roxany.

Mona Šírázíová měla přítelkyni z dětství, která se stala slavnou.

Jednou ráno se seznámily na schodišti v domě, kde bydlely, oběma tehdy bylo osm let. Jejich matky si vyměňovaly zdvořilostní fráze, ale holkám stačil jediný pohled a domluvily se, že se po škole sejdou venku na trávníku. Od té chvíle Mona vždy netrpělivě čekala, až skončí vy-

učování a uvidí se s Roxanou. Dívky si celé hodiny povídaly v parku, v ulicích Isfahánu nebo u sebe v pokojíčku, kde se bavily tím, že si vzájemně vyměňovaly oblečení. I když Roxana byla štíhlá a Mona baculatá. Nijak jim to nebránilo v tom, aby si na sebe braly oblečení, které nemělo jejich velikost; nebyly to hodné holky. A okolí to oběma nepřestávalo připomínat.

Pro Moninu babičku, která měla ve zvyku zkoumat každý tělesný detail a ukazovat na něj káravým, artrórou zdeformovaným prstem, byla Roxana „z divokých vajec“. Na hlavě měla nazrslé vrabčí hnízdo, které se nijak nesnažila zkrotit. Jízlivé poznámky staré paní jí byly k smíchu, a když se smála, byly jí vidět mezery mezi zuby, díky kterým vypadala rošťácky.

„Mám toho dost, jak se ta holka u nás poflakuje. Kde se vůbec vzala? Kdo je vlastně její otec? Prý bojoval v Hamadánu, ale nikdo ho nikdy neviděl, a dokonce se ani neví, jak se jmenoval. A o její matce se ví jen to, že než zakotvila v našem domě, harcovala se od města k městu s pimprlaty,“ říkala posměšně babička.

Ještě o mnoho let později, kdy už se z Roxany stala hvězda a její tvář se objevovala v televizi, v ní Mona stále viděla holku, která během představení doprovázela svou matku na tamburínu. Vlasy teď měla bohaté a dlouhé, s blond melírem, a zuby jako dokonale vyrovnané perličky. To však na věci nic neměnilo. Pro ni to byla pořád ta zrzka, kterou potkala na schodech.

Ani když spolu debatovaly o politice a Mona své přítelkyni vyčítala, že podporuje Šáhovu diktaturu, nezapomínala, že spolu vyrostly. „Moje přítelkyně je monarchistka,“

říkala svým marxistickým soudruhům a obratem je odzbrojila zvučným smíchem.

Když krátce po revoluci zakázala Islámská republika ženám na veřejnosti zpívat a na Šáhovy příznivce dopadaly represe, Roxana z Íránu neodešla: její manžel, producent Rezá Forsatí, emigrovat nechtěl. Zpěvačka si ale o zatčení koledovala, doma na zahradě třeba předváděla své hluboké výstřihy; v očích chomejnistů představovala ztělesněného ďábla. Ale nedalo se nic dělat, její manžel si nepřál, aby odešli.

Až o dva roky později, kdy už byla válka s Irákem v plném proudu, to Roxana nemohla vydržet a požádala Monu, aby jí pomohla utéct. Jak zpěvačka sama říkala, nedokázala nechat svou kariéru ležet ladem. Dusilo ji, že musela celé dny bloumat sem a tam po domě.

„Je ti ale jasné, že dceru si nebudeš moci vzít s sebou?“ upozornila ji Mona. „A jestli se Rezá rozhodne rozvést, tak podle islámského práva bude automaticky svěřena do péče otci...“

Když Mona viděla, jak se při představě, že tu bude muset dceru nechat, Roxana celá zachmuřila, zahlédla najednou opět tu holku s křivými zuby, která rostla do jiskřivé krásy a tím vyváděla z míry její starou babičku.

Bylo vůbec možné, aby ve chvíli, kdy si Farínáz notovala její píseň, leželo její tělo v márnici?

„Haló, Darjo? Volala jsi mi, dcero?“

„Mono, snažila jsem se ti dnes ráno několikrát dovolat...“

Jako obvykle byl její tón chladný. Že by se nic nestalo? Možná to byl jen omyl, nějaké nedorozumění.

„Několikrát jsem se ti dnes ráno snažila dovolat,“ zopakovala Darjá. „Matka šla včera večer ven, nikomu nic neřekla a nevrátila se, nikomu se neozvala...“ Její hlas zněl vyrovnaně, ale přesto se zdál pohnutý. „Před chvílí ji našli v jednom opuštěném divadle. Mono, oni ji zabili. Přepadli ji, zmlátili železnou tyčí a pak ji uškrtili jejím vlastním šátkem.“

Doktorka zůstala chvíli jako opařená, pak si vytáhla cigaretu.

„Za hodinu jsem u tebe,“ podařilo se jí nakonec odpovédět.

Prázdnou ordinaci stále ještě zní Farínázin hlas. Cigareta hoří Moně mezi prsty a ona stále slyší refrén, v němž se vypráví o muži, který ženám kradl písně.

Refrén, který leze do hlavy

Když Mona vyšla ze své ordinace, prošla kolem Nádji, ale nepoznala ji. Mladá dívka nevěděla, jak má zareagovat. Dlouze se rozmýšlela, zda má znovu zaklepat na její dveře a za dozoru nedůvěřivé sekretářky přecházela stále sem a tam — a paní doktorka ji teď ani nepoznala.

Nádjá ji vyprovodila očima, pak si oblékla květovaný čádor a odevzdaně zamířila k výtahu. Kde by teď měla Šádí hledat? Copak její přítelkyně nedostala zprávy, které jí posílala? Proč neodpovídala? A proč ani nikdo další nedal něco vědět? Když se zavíraly automatické dveře, bojovala Nádjá s úzkostí a modlila se k Bohu. Je pravda, že Šádí žila v hříchu, ale měla vznešenou duši a nezasloužila by si, aby se jí stalo nějaké neštěstí. To Alláh určitě ví. Musí se k němu obrátit a věřit, že se smiluje...

Při pohledu na dlouhou řadu automobilů seřazených v podzemí se jí ale najednou sevřelo srdce.

Na koho se může obrátit? S rodinou o tom rozhodně mluvit nemůže, hned by ji poslali zpátky do Abjáne. David je zase v Berlíně. Nebo snad měla o tom, co o své

přítelkyni zjistila, promluvit s Monou Širázíovou, o které toho tolik slyšela? Ne, to si nedokázala představit... S lítostí si vzpomněla na nedávné večery, kdy společně zpívali Háfezovy verše: *Jen vejdi, palác naděje obzvláště křehký jest. A vína dolej, vždyť život náš na větru se nese...*

Na požárním schodišti práskly dveře. Dívka se ustrašeně otočila, ale nikdo tam nebyl. Pouze onen neviditelný stín, který ji tížil a pronásledoval už osmačtyřicet hodin.

Zrychlila, v ruce sevřela klíče od auta.

Zezadu ji objala cizí ruka a na ústa jí položila nějakou látku. Nádjá se pokoušela křičet a bránit se, ale někdo jí ukradl dech.

„Vražda, říkáte?“

Doktor Hákemí si zpoza svého pracovního stolu Monu znepokojeně prohlížel.

Od chvíle, kdy byl před rokem jmenován ředitelem polikliniky, nepřestávala dělat doktorka všechno po svém, nejprve po stěnách vylepila plakáty s informacemi o AIDS a následně začala zavádět programy na výměnu stříkaček. Mezi svou věrnou klientelu přijímala i pokleslé dívky, o kterých všichni v okolí věděli, že jsou to prostitutky. Samy o sobě nebyly její aktivity nijak škodlivé. Nařízením ájatolláha Šáhroudího byly v očích zákona povoleny už od roku 2002. Ale tahle Mona Širázíová je provozovala s velkou pompou, vůbec se nesnažila být diskrétní a na kritiku odpovídala jen bouřlivým smíchem! Přitom od doby, co v zemi zavládly nepokoje, byli funkcionáři Islámské republiky nabádáni k tomu, aby na své podřízené dohlíželi. Hákemí se proto každý

den sám sebe ptal, co tohle nekontrolovatelné stvoření zase vymyslí.

„Vražda, říkáte,“ zopakoval malý vousáč znuděně. A prohlížel si Monu tak, jako by ten zločin spáchala ona. Pak si dlouze povzdechl: „Předejte svou agendu sekretářce, rozdělí ji mezi vaše kolegy, když tady nebudete.“

Mona zamkla ordinaci. Když se jí kolegyně na příjmu ptala, proč je tak bledá, odpověděla jí jen nějakou obecnou frází. Pořád ji pronásledovala píseň, kterou Farínáz zanotovala. Zamířila k výtahu, píseň stále za ní. Melodii si pamatovala dokonale, ale pořád jí unikala slova. Nemohla tu písničku dostat z hlavy, její myšlenky se upínaly k několika útržkům, okolo kterých se točil refrén. A zatímco se rozhlížela a očima hledala na parkovišti svého renaulta, získala její předtucha přesnější obrysy a neodbytná melodie v ní zlé tušení ještě posilovala.

Zastavila se a rozhlížela se šerým tichem. Dveře od požárního schodiště byly pootevřené, něco je zablokovalo. Popošla o kousek blíž. Paprsek světla dopadl na ležící ženské tělo.

Mona poznala květovaný čádor, nabírané kalhoty a vlasy rozprostírající se po zemi jako temný oceán, do obličeje ale dívce neviděla, hlavu měla otočenou na opačnou stranu. Její pozornost upoutala kytice tulipánů.

Poklekla, snažila se nahmatat pulz. Marně.

„Pomoc!“ zakřičela.

Parkovištěm se rozléhaly zvuky kroků běžících na pomoc a Moně se najednou vybavila slova toho refrénu: byl o muži, který kradl ženám hlas. O muži, který za sebou nechával na zemi tulipány.